

→ Održan okrugli stol "Spolno zdravlje mladih" u organizaciji Večernjeg lista i portala Ordinacija.hr

90 posto srednjoškolaca
Preveliki je broj onih koji stupaju u rizične spolne odnose

Najbolja zaštita od HPV-a je znanje, edukacija i cjepivo

Zagreb besplatno cijepi djevojke, ali odaziv je sramotan, tvrde liječnici

Ana Abrahamsberg
ana.abrahamsberg@vecernji.net

Rizik od infekcije HPV-om jednak je za oba spola i za sve dobne skupine, no ipak je najugroženija najmlađa populacija. Koliko je to velik problem govori i činjenica da gotovo 90 posto srednjoškolaca stupa u rizične spolne odnose, a njih čak 20 posto ne koristi nikakvu vrstu zaštite, istaknuto je jučer na okruglom stolu "Spolno zdravlje mladih" u organizaciji Večernjeg lista i portala Ordinacija.hr.

I roditelji ključni

Na okruglom stolu govorili su dr. Zvonimir Šostar, ravnatelj Nastavnog zavoda za javno zdravstvo "Dr. Andrija Štampar", dr. med. Marija Posavec, prof. dr. sc. Jasmina Vraneš, doc. dr. sc. Dubravko Lepušić, dr. med. Maja Marić Bajš, i prof. dr. sc. Damir Eljuga. Iako su adolescenti ciljana skupina informiranja o mogućnostima spolno prenosivih bolesti, i njihovi roditelji moraju biti dobro upućeni u te teme kako bi ih pravodobno upozorili na štetne posljedice nezaštićenog spolnog odnosa. No, rodi-

telji zbog negativnih kampanja vezanih uz cjepivo protiv HPV-a imaju sasvim krivu sliku, istaknuto je na okruglom stolu. Tim više što, upozoravaju stručnjaci, od 14.000 doza cjepiva koje su podijeljene u Hrvatskoj nije zabilježen nijedan ozbiljan slučaj reakcije.

Mlade treba podržati i dati im pravo da sami donose svoje odluke. A da bi one bile ispravne, potrebno ih je dobro informirati o seksualnosti – istaknuo je doc. dr. sc. Dubravko Lepušić koji je i doktorirao na temi o humanom papiloma virusu u adolescentnoj populaciji. – U anketi koju sam provodio u pet srednjih škola u tri školske godine, gotovo 80 posto mladih izjavilo je da upotrebljava kondom, ali ono što je nama medicinarima bitno jest informacija da njih samo 40 posto koristi kondom pri prvom spolnom odnosu. A upravo se tada dogodi najviše infekcija – upozorava. Zanimljiv je podatak da je čak 97 posto mladih ispitanika izrazilo želju za seksualnom edukacijom, ali ne bilo kakvom već suvremenom i znanstvenom. Nakon što su bili informirani, njih

Mlade treba podržati i dati im pravo da donose odluke, a da bi one bile ispravne, treba ih informirati o seksualnosti

Dubravko Lepušić
doc. dr. sc.

SPOLNO ODGOVORNO PONAŠANJE

Redovita upotreba prezervativa i vjeran partner

■ Kada je u pitanju spolno odgovorno ponašanje mladih, doc. dr. sc. Dubravko Lepušić ističe da ono uključuje prije svega skladnu i stabilnu vezu s vjernim partnerom. Važni su i redovita upotreba prezervativa, odgađanje prvog spolnog odnosa (on je posebno rizičan u ranoj adolescenciji, od 12 do 15 godine, zbog fizičke i psihičke nezrelosti potencijalnih partnera) te mali broj seksualnih partnera. Potrebno je i

izbjegavati spolne kontakte s rizičnim osobama. Na to se nadovezuje primarna prevencija koja podrazumijeva seksualnu edukaciju mladeži i cijepljenje radi sprečavanja infekcije HPV-om, što je ujedno i najefikasniji i najjeftiniji oblik prevencije. No tu je i sekundarna prevencija koja podrazumijeva redovite ginekološke preglede. Karcinom vrata maternice ne mora biti koban. Važno ga je rano otkriti i pravovremeno liječiti.

je 81 posto izrazilo želju da se preventivno cijepi. – Mladi danas ulaze u spolne odnose s 13-14 godina i ne treba se pretvarati da nije tako. Njihovo ponašanje je vrlo često iznimno rizično, pa je prevencija najjeftiniji i najučinkovitiji oblik liječenja. Spomenimo pritom da se svaki dan jedna žena zarazi odnosno dobije simptome karcinoma vrata maternice, a svaki treći dan jedna umre. Sramotno je da i jedna žena umre kada znamo kako to spriječiti. U suradnji s gradskim uredom za zdravstvo trudimo se povećati postotak cijepjenja jer je nizak. Nažalost, neki kolege bore se protiv cijepjenja i tako stvaraju anti-

vakcinalnu klimu. Došlo je do toga da u Hrvatskoj imamo iznimno nizak odaziv te se cijepi samo 9 do 11 posto djevojčica – rekao je ravnatelj Zavoda za javno zdravstvo "Dr. Andrija Štampar", dr. Zvonimir Šostar. Roditelji ne smiju biti neodgovorni i neodlučni, jer upravo je njihovo dijete ugroženo, jednog dana možda oboli od bolesti povezanih s HPV-om. Većina roditelja smatra da su njihova djeca daleko od seksualnih odnosa i s njima uopće ne razgovaraju o posljedicama neodgovornog spolnog ponašanja: – Svi znaju da bi trebalo napraviti ginekološki pregled unutar tri mjeseca do godi-

nu dana od prvog spolnog odnosa, ali mladi ipak čekaju i do tri godine pa se javne nakon pojave prvih simptoma bolesti – kaže dr. med. spec. javnog zdravstva Maja Marić Bajš.

Problem je neznanje

U Zagrebu se sve djevojke koje idu u osmi razred mogu cijepiti besplatno, a to se odnosi na sve tri doze cjepiva. Djevojke od 19 do 26 godina starosti mogu se cijepiti na zahtjev, ali u tom slučaju same plaćaju cjepivo. Jedna doza košta 800 kuna. Sam proces cijepljenja i savjetovanja je potpuno besplatan.

– Neznanje je danas problem u našoj državi. U nekim razvijenijim zemljama Europe cijepivo gotovo nije ni potrebno. Mladi na spolnom odgoju u školama uče o toj temi i znaju se zaštititi – istaknuo je prof. dr. sc. Damir Eljuga, predsjednik Hrvatske lige za borbu protiv raka, te dodao: – HPV se može izliječiti, ali mlada žena treba doći na pregled, jer karcinoma nema bez prethodne infekcije HPV-om. No, da ne preplašimo sve žene spomenimo da u 90 posto slučajeva kod mladih pacijenata tijelo odbaci virus i samo se izbori protiv njega. Dakle, svaka infekcija ne završava karcinomom. Razvoj od infekcije do karcinoma može potrajati od tri do deset godina i stoga je pregled obavezan kako bi se razvoj bolesti mogao na vrijeme zaustaviti.

RIJEČ STRUČNJAKA

Komplikacija vezanih uz cjepivo u Hrvatskoj gotovo i nije bilo

Marija Posavec
dr. med.

■ Roditeljima na konkretnim primjerima pokazujemo da je i njihovo dijete u rizičnoj skupini. Oni uvijek misle da je njihovo dijete daleko od prvog seksa.

Damir Eljuga
prof. dr. sc.

■ U nekim razvijenijim zemljama Europe cjepivo gotovo nije ni potrebno jer mladi na spolnom odgoju u školama nauče sve o rizicima i kako se zaštititi

Jasmina Vraneš
prof. dr. sc.

■ U Americi je trenutno na kliničkim istraživanjima deveteralentno cjepivo koje bi trebalo štiti čak 100 posto od svih visokorizičnih tipova HPV-a

Zvonimir Šostar
dr. med.

■ U Hrvatskoj se cijepi samo 9 do 11 posto djevojčica. Odaziv je nizak, a komplikacije gotovo da i ne postoje, tek povišena temperatura u par slučajeva

Maja Marić Bajš
dr. med.

■ Svi znaju da bi trebalo napraviti ginekološki pregled unutar tri mjeseca do godinu dana od prvog spolnog odnosa, a djevojke čekaju i tri godine